

HODOWLA. Rasy kur do chowu w gospodarstwach ekologicznych

Rasowa eko-kura

Zwierzęta stanowią integralną część gospodarstwa ekologicznego. Wielkość obsady powinna zależeć od możliwości zachowania równowagi paszowo-nawozowej w gospodarstwie i nie może przekraczać 2 SD na 1 ha. Do grupy kur przydatnych w produkcji ekologicznej jaj wylęgowych i spożywczych najlepiej nadają się rodzime rasy, a także rasy obcego pochodzenia, tradycyjnie chowane w gospodarstwach, czyli Zielononóżka kuropatwiana, Żółtonóżka kuropatwiana, Polbar, Rhode Island Red (karmazyn), Sussex, Leghorn oraz kury ogólnoużytkowe.

Kury tych ras znoszą rocznie od 170 do 190 jaj o masie 53-62 g. W produkcji ekologicznych jaj spożywczych możliwe jest również wykorzystanie kur z towarowych krzyżówek, przeznaczonych do intensywnej produkcji nieśnej. Zdolność do wykorzystania pasz gospodarskich, naturalna umiejętność poszukiwania pokarmu na wybiegu, odporność na niekorzystne warunki sprawia, że kury typu ogólnoużytkowego są najlepszym wyborem dla stad przydomowych.

Krótką charakterystyka rodzimych ras kur nieśnych utrzymywanych w hodowlach ekologicznych

Zielononóżka kuropatwiana (ród Z11)

Kury te wyodrębniono jako rasę w końcu XIX stulecia, kiedy zwrócono uwagę na tzw. kury galicyjskie. Charakteryzują się lekką budową ciała (w wieku 20 tygodni ważą średnio 1500-1800 g), szarym upierzeniem i jasnozielonymi skokami. Znoszą rocznie około 180-190 kremowych jaj o masie 58-60 g. Kury tej rasy hodowano na terenie południowej i wschodniej Polski. Obserwacja ich rozwoju w warunkach fermowych pokazuje, że niełatwo przystosowują się do chowu wielkostadnego. Przy chowie bezwybiegowym lub utrzymaniu na ograniczonych, słabo zazielenionych wybiegach, często występuje pterofagia i kaniibalizm lub utrata piór spowodowana złą przemianą materii.

Zalety tej rasy to duża wytrzymałość na niskie temperatury i choroby oraz zaradność w wyszukiwaniu pokarmu na wybiegach. To przystosowanie do surowych warunków utrzymania wykształciło się u zielononózek raczej na drodze doboru naturalnego, niż celowej selekcji w tym kierunku. Od wielu pokoleń ptaki te musiały zaspokajać potrzeby życiowe we własnym zakresie. Ówczesne fermi zarodowe nie dysponowały nowoczesnymi kurnikami o kontrolowanych warunkach środowiskowych. Kury tej rasy służą do kojarzenia z kogutami RIR i Leghorn,

a mieszańce są chętnie nabywane do chowu przydomowego.

Żółtonóżka kuropatwiana (ród Ż33)

Rasa uzyskana w wyniku krzyżowania Zielononóżki kuropatwianej z kogutem New Hampshire. Cechuje je ciemnoszare (kuropatwiane) upierzenie, żółte skoki i niska masa ciała w 20 tygodniu życia (1550 g). Znoszą rocznie około 200-220 jaj o ciemnokremowej skorupie i średniej masie 58 g w 52 tygodniu życia. Kury tej rasy znoszą chów wielkostadny lepiej od Zielononózek kuropatwianych. Koguty rasy Żółtonóżka kuropatwiana krzyżuje się często z kurami Rhode Island Red, New Hampshire i Leghorn. Uzyskane mieszańce nadają się dla chowu drobnostadkowego, dzięki zdolności wykorzystywania nieograniczonych wybiegów.

Polbar (Pbl)

Rasa wytworzona została przez prof. Laurę Kaufman, w wyniku krzyżowania koguta Plymouth Rock z kura-

for. Archiwum

Rasy kur hodowanych w eko-gospodarstwach posiadają naturalną umiejętność poszukiwania pokarmu na wybiegu

mi Zielononózki kuropatwianej. Jest to lekki typ kur (1600 g masy ciała), znoszących ok. 180-200 jaj, o średniej masie 55 g. Cechą charakterystyczną, odróżniającą wyraźnie jednodniowe kogutki od kurek, jest występowanie czarnej brwi w przedłużeniu oka kurek. Pewność określenia płci u Polbarów na podstawie barwy puchu jednodniowych piskląt wynosi 99-100%. Zaletą kur rasy Polbar, podobnie jak innych autoseksingowych ras (czyli takich, u których można określić płeć zaraz po urodzeniu), jest łatwość usuwania skutków kojarzeń w pokrewieństwie, poprzez krzyżowanie koguta Pb z kurami innej rasy np. Zielononózką kuropatwianą.

Rhode Island Red (Karmazyn)

Pochodzą ze stanu Rhode Island w USA. Jest to typowa rasa kur ogólnoużytkowych. To duże (2100 g masy ciała), niepłochliwe ptaki o czerwono-brązowym upierzeniu, znoszące rocznie około 210-230 jaj o brązowej skorupie i średniej masie 59 g. Kury Rhode Island Red krzyżowane z kogutem Leghorn dają potomstwo

o pokroju i cechach użytkowych typowych dla kur nieśnych, a skrzyżowane z kurami ras ogólnoużytkowych np. Plymouth Rock lub Sussex, potomstwo autoseksingowe (colour sex).

Sussex (ród S66)

Rasa wyhodowana w Wielkiej Brytanii, w hrabstwie Sussex. Charakteryzuje się dobrymi cechami mięsnymi. Ptaki posiadają białe upierzenie z czarno obrysowanymi piórami grzywy, lotkami, sierpówkami i sterówkami. W okresie produkcyjnym znoszą do 200 jaj o jasnobrązowej skorupie i masie 56-58 g. Potomstwo po kurach Sussex krzyżowane z kogutem takich ras jak NH, RIR i ZK, jest autoseksingowe. Charakteryzuje się ono zwiększoną nieśnością oraz lepszą zdrowotnością piskląt.

Leghorn (ród H22)

Rasa wywodzi się z Włoch, skąd w 1870 roku została sprowadzona do Wielkiej Brytanii, a stamtąd rozprowadzano ją do innych europejskich krajów. Dzięki niespotykanej u innych ras nieśności, przy

stosunkowo niskim zapotrzebowaniu na paszę, szybko opanowała cały świat. Kury mają białokremowe upierzenie, charakterystyczną pomarańczową tęczę oczu, żółte skoki, niewielką masę ciała (ok. 1800 g) i charakteryzują się żywiołowym i płochliwym temperamentem. Znoszą ok. 230-260 jaj rocznie o średniej masie 63 g i białej skorupie.

Kury ogólnoużytkowe

Kury ogólnoużytkowe to głównie Zielononózki i rasy podobne o rodzimym pochodzeniu, a także rasy mieszane powstałe ze skrzyżowania śródziemnomorskich kur nieśnych z ciężkimi kurami azjatyckimi. Mają łączyć cechy obu tych grup. Masa kogutów to 3 do 4 kg, a kur 2,2-3 kg. Nieśność w granicach 130-160 jaj rocznie. Mają z reguły silny instynkt macierzyński. Dobrze opiekują się młodymi pisklętami i jajami.

Jan Burblis

DODR we Wrocławiu